

Chat vragen online sessies jaarlijkse release 2023-09

1. Komt er een hand-out van de presentatie?

Ja, alle deelnemers aan de Webinars over de Release 2023 krijgen na afloop: een opname van een sessie, de presentatie en alle tijdens de Webinars gestelde vragen en bijbehorende antwoorden.

2. Hoofdstukken lijken niet overeen te komen met het overzicht in 'de wijziging'.

In het document van de Wijziging 2023 zijn in het 'Woord vooraf' alle hoofdstukken genoemd die in de Wijziging 2023 zijn opgenomen. Een aantal hoofdstukken zijn al in de Wijziging van 2021 en 2022. In dat geval worden deze wijzigingen niet meer besproken tijdens het Webinar en zijn de hoofdstuknummers niet opgenomen in de presentatie.

3. Wat is een XSD bestand?

XSD staat voor: XML Schema Definition, versie 1.1, is een taal voor het beschrijven van de structuur van XML-documenten. XSD specificeert hoe elementen in een XML (Extensible Markup Language) document formeel te beschrijven. In een XSD-bestand worden diverse zaken geregeld. Is erg technisch, wanneer dit veranderd zijn er aanpassingen nodig in de bestekschrijfsoftware.

Het XSD zorgt ervoor dat data uit diverse software-applicaties met elkaar uitwisselaar zijn omdat de datastructuur via het XDS is vastgelegd.

4. Komen er geen wijzigingen op hoofdstuk 81?

In de Wijziging 2023 zijn geen nieuwe wijzigingen opgenomen m.b.t. hoofdstuk 81. Alle in de Wijziging 2023 voorkomende teksten m.b.t. hoofdstuk 81 zijn al eerder in de Wijziging 2021 of Wijziging 2022 gepubliceerd.

5. Die bodemsaneringsverzekering bestaat dus niet? Hoe hier mee op te gaan met release 2022?

RAW-contracten die zijn opgesteld met een oudere versie dan met de Wijziging 2023 verlangen van de aannemer en bodemsaneringsverzekering als bedoeld in paragraaf 01.16 van de Standaard RAW-Bepalingen wanneer sprake is van een merk met verontreinigde grond of verontreinigd water. Als een dergelijke verzekering niet meer bestaat, zal de overeenkomst daarop moeten worden aangepast. Dit bij voorkeur voor gunning. Voor een opdrachtgever is het in ieder geval goed om na te gaan op welke wijze de aannemer is verzekerd. Dit om na te gaan of en in welke mate risico's zijn verzekerd.

6. In hoeverre is de nieuwe Standaard 'Omgevingswet-proof' m.b.t. de gebruikte terminologie en de wijzigingen als gevolg hiervan per 01-01-2024?

RAW is op dit moment nog niet aangepast aan wetgeving die pas in 2024 in werking treed. Dat kan ook niet. RAW moet voldoen aan bestaande wet- en regelgeving.

Het is daarom wel van belang dat zodra nieuwe wetgeving van kracht is, RAW hierop wordt aangepast. Wanneer dit noodzakelijk is, zal dit middels een Definitieve tekst, vastgesteld door de RAW-Raad, worden gepubliceerd op www.raw.nl, en bij de eerste gelegenheid worden opgenomen in een nieuwe release van RAW.

7. Verleden jaar werd verteld dat dit jaar een artikel over indexering zou worden opgenomen. Is dit vervallen of is de tekst nog niet gereed?

In de Standaard RAW Bepalingen is paragraaf 01.05 gereserveerd voor de Indexeringsregeling. Het gaat hierbij om de Indexeringsregeling voor RAW-raamovereenkomst zoals deze nu al is opgenomen in de RAW-Catalogus met Bepalingen in artikel 01.21.10. Daarmee is de regeling op zich beschikbaar. op dit moment wordt de regeling herschreven zodat deze tekstueel aansluit bij de Risicoregeling zoals opgenomen in paragraaf 01.04 van de Standaard 2020 en meer uniformiteit ontstaat in beide regelingen. Er zal geen sprake zijn van een inhoudelijke wijziging van de regeling. De herschreven tekst is echter nog niet vastgesteld en daarmee niet geschikt voor publicatie.

8. Willen jullie de 1e wijziging in hoofdstuk 01 concreet met voorbeelden willen toelichten?

Het gaat om de wijziging m.b.t. artikel 01.01.04 en 01.01.07. Dit betreft een aanvulling op de bestaande tekst. Toegevoegd is de zinsnede: 'op basis van wet- en regelgeving'. Hiermee wordt expliciet gemaakt dat een gebrek op een inschrijvingsstaat niet mag worden hersteld als dit mogelijk is, maar uitsluitend als dit volgens wet- en regelgeving mogelijk is. Hiertoe behoort ook jurisprudentie. De Aanbestedingswet (AW) en het Aanbestedingsreglement Werken (ARW) voorzien op dit moment niet in die mogelijkheid. Jurisprudentie wel.

Een voorbeeld is herstel van de inschrijvingsstaat omdat de hoeveelheid resultaatsverplichting vermenigvuldigd met de prijs per eenheid niet resulteerde in het totaalbedrag van die bestekspost. Met het totaalbedrag van die bestekspost was gerekend bij het bepalen van de inschrijvingsom. Gebleken is dat de prijs per eenheid een factor 10 te laag was. Hier was herstel van de prijs per eenheid mogelijk omdat dit geen gevolgen had voor het totaalbedrag van de bestekspost en daarmee van de inschrijvingsom. Bovendien was de gecorrigeerde prijs per eenheid in lijn met het gestelde in de Standaard RAW Bepalingen artikel 01.01.03.

Een ander concreet voorbeeld is een uitspraak van de Rechtbank Rotterdam, waarin een inschrijver ge gelegenheid werd geboden de inschrijvingsstaat te herstellen nadat was geconstateerd dat in de Nota van Inlichtingen vervallen besteksposten abusievelijk toch waren gecalculeerd in de aannemingsom. Opvallend detail is hier wel dat deze uitspraak haaks staat tegenover een eerder door de Rechtbank Den Haag gedane (niet gepubliceerde) uitspraak.

[Lees hier de uitspraak.](#)

9. Gaat hoofdstuk 72 ook in op circulariteit?

Bij alle (deel)hoofdstukken die nieuw zijn of die op dit moment worden herzien of geactualiseerd wordt duurzaamheid onder de aandacht van de betreffende RAW-werkgroep gebracht. Een onderwerp daarbinnen is circulariteit.

10. Is er ook een werkgroep op sportgebied (hoofdstuk 71)... daar is ook veel aandacht (sportproductenlijst e.d.) voor.

Op dit moment is er voor hoofdstuk 71 geen werkgroep actief. Eisen m.b.t. sportvloeren zijn in de Wijziging 2022 opgenomen in afstemming met NOC*NSF.

11. Zijn de wijzigingen al verwerkt door Brink en Bakker&Spees

Zowel Brink als Bakker&Spees hebben release 2023-09 al opgenomen in hun software.

12. Wordt er ook nog steeds gewerkt aan implementatie van het communicatieschema van VHG ten aanzien van beeldsystematiek?

De mogelijkheid om het communicatieschema van Koninklijke Vereniging van Hoveniers en Groenvoorzieners (VHG) van toepassing te verklaren op een RAW-bestek met beeldkwaliteit, is opgenomen in de RAW-Catalogus met bepalingen (artikel 01.24.02). Wanneer hiervoor voldoende draagvlak aanwezig is, kan dit schema op termijn in de Standaard RAW Bepalingen worden opgenomen.

[Communicatieschema Klimaatinvloeden op Beeldbestekken](#)

13. Worden de werkzaamheden voorkomend uit de CROW500 ook meegenomen in 2024? publicatie 500 heeft te maken met kabels en leidingen en is door de rechter van toepassing verklaart.

In zijn algemeenheid geldt dat wijzigingen in publicaties die in RAW van toepassing worden verklaard, of waarnaar wordt verwezen, worden doorgevoerd in RAW. Dat geldt in dit geval dus ook voor de CROW-publicatie 500 'Schade voorkomen aan kabels en leidingen'. Afhankelijk van het moment waarop de publicatie is aangepast, worden de consequenties in RAW gepubliceerd in de Wijziging 2024 of in de Standaard RAW Bepalingen 2025.

14. Wat is de status van de opname van informatie over waterbergende fundering? Is heel actueel en komt vaak voor in projecten.

Er is op dit moment een RAW-werkgroep actief voor actualisatie van deelhoofdstuk 80.1 'Funderingslagen van steenmengsels'. Daarin zal de waterbergende fundering in het kader van duurzaamheid aandacht krijgen. Een en ander ook in relatie met de toevoeging van water passerende elementenverharding in hoofdstuk 83.

15. constructie van en onderhoud aan metselconstructies? Kademuren, landhoofden, muurtjes, e.d.

Er is inderdaad al langere tijd een RAW-hoofdstuk 44 gereserveerd voor metselwerk. Op

korte termijn zal hier echter nog geen invulling aan worden gegeven.

16. Sluit CROW aan op de ontwikkelingen rondom maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen (MVOI) zoals PIANOo aanbiedt?

Met deze ontwikkelingen bij PIANOo wordt al langere tijd in RAW rekening gehouden. Bekijk hiervoor de publicatie van: [de RAW-Catalogus Bepalingen – Duurzaam inkopen](#).

17. Kan het overzicht van RAW-werkgroepen waarvoor werkgroepleden worden gezocht dat worden gedeeld in een link?

De openstaande werkgroepen zijn te vinden op RAW.nl en wel onder de kop Groepen. Hierbij de directe link: [RAW groepen](#)

Om jezelf aan te melden voor een RAW werkgroep moet je een registratie hebben op RAW.nl. Heb je dit nog niet dan kan dat heel eenvoudig via [Registreren](#).

18. Sluiten jullie ook aan bij moederbestek.nl van Bouwcirculair voor wat betreft duurzaamheid?

CROW voert gesprekken met Bouwcirculair over de afstemming van besteksteksten in het kader van duurzaamheid.

19. Wordt de indexeringsregeling voor RAW-raamovereenkomsten geschikt gemaakt voor toepassing op reguliere RAW-bestekken?

Nee, op dit moment lijkt dat niet wenselijk omdat de Indexeringsregeling uitgaat van het aanpassen van prijzen per eenheid, hetgeen binnen een (vaste) aannemingsom niet mogelijk is.

Wel is uit een enquête naar het huidig gebruik van de Risicoregeling GWW gebleken dat er een behoefte lijkt te zijn naar een algemene index waarmee een termijnbedrag kan worden geïndexeerd. Wat met de uitkomst van de enquête wordt gedaan zal door de Raad Risico- en Indexeringsregelingen binnenkort worden vastgesteld.

20. Circulariteit wordt meegenomen bij duurzaamheid?

Bij alle (deel)hoofdstukken die nieuw zijn of die op dit moment worden herzien of geactualiseerd wordt duurzaamheid onder de aandacht van de betreffende RAW-werkgroep gebracht. Een onderwerp daarbinnen is circulariteit.

21. Duurzaamheid; wanneer elektrisch handgereedschap?

In de RAW-release 2023 is al in een drietal resultaatsbeschrijvingen voor het inzetten van materieel een deficode beschikbaar voor het voorschrijven van elektrisch aangedreven materieel. Het gaat daarbij om een mobiele versnipperaar, een motorkettingzaag en een bosmaaier.

Voor groter materieel is het nog niet verstandig een verplichting op te nemen in het bestek, vanwege onvoldoende beschikbaarheid in de sector. Beter is het om dit bij aanbesteding in een gunningscriterium op te nemen.

RAW zal wel de ontwikkelingen op dit gebied volgen en is hiervoor aangesloten bij [Schoon](#)

[en Emissieloos Bouwen \(SEB\)](#).

22. Ik heb behoefte aan een lijst- overzicht van alle gedetailleerde werkplannen die staan beschreven in de Standaard of bepalingen.

Op dit moment wordt gekeken naar het omgaan met werkplannen in een RAW-contract in zijn algemeenheid, zoals kostenplaats op de inschrijvingsstaat en gestelde eisen aan plannen. De mogelijkheid om bestekschrijvers te faciliteren met een overzicht van alle te verlangen (werk)plannen behoort ook daartoe.

23. Wat is SEB en MKI?

SEB = Schoon en Emissieloos Bouwen, zie verder: <https://www.opwegnaarseb.nl/>

MKI = Milieu Kosten Indicator

Algemene Informatie

- Meld je aan voor een RAW werkgroep om samen de RAW-systematiek te verduurzamen. Maak een RAW.nl account aan via: [Registreren](#)
En check daarna de werkgroepen die in Q1 2024 gaan lopen rondom de verduurzaming RAW: [Werkgroepen verduurzaming RAW](#)
- Wil je weten wat het deelnemen aan een RAW-werkgroep inhoudt? Lees dan de flyer [‘Mogen we kennis met je maken?’](#)
- Wil je direct op de hoogte blijven wat er speelt op het gebied van RAW en duurzaamheid? Volg dan het thema [RAW en Duurzaamheid](#) op RAW.nl
- Interesse voor andere concrete thema’s die betrekking hebben op contracteren en de RAW-systematiek. [Hier staan ze voor je op een rij](#). Als je een thema volgt krijg je automatisch een melding als er nieuwe informatie beschikbaar is.
- RAW-teksten. Alle informatie rondom nieuwe teksten, teksten die ter visie liggen of hebben gelegen, teksten die in de nieuwe release zijn opgenomen en zo mee, lees je terug op de pagina [RAW-teksten](#).
- Heb je een vraag rondom de website www.RAW.nl? Stuur dan een mail naar Barbara.hasselaar@crow.nl
- Heb je een vraag voor de RAW-hulpdesk? [Stel deze dan via het volgende formulier](#).
- Antwoorden op al eerder gestelde helpdeskvragen [lees je hier terug](#).